

2

Ajada elevant toast välja

Enamikul inimestel on ülikoolis üks või kaks toanaabrit. Mõnel ka kolm või neli. Dave'il oli kümme. Pärast lõpetamist pudesid ühiselamu toakaaslased üle riigi laiali, kohtudes üksteisega vaid erilistel puhkudel. 2014. aasta kevadel saime kõik kokku ülikooli lõpetamisest kahekümne viie aasta möödumise kokkutulekul. Peredel oli väga lõbus ja me otsustasime järgmise aasta 4. juuli veeta üheskoos.

Kaks kuud enne seda reisi Dave suri.

Kavatsesin kokkutulekule sõidust loobuda. Väljavaade nädalavahetuse veetmisest koos Dave'i toakaaslastega *ilma Dave'ita* tundus talumatult raske. Ent ma püüdsin klammerduda selle elu külge, mis meil oli ühine olnud, ja loobumine oluks justkui loobumine veel osakesest temast. Nii läksin kohale, lootes leida lohutust olemisest tema heade sõprade seltsis, kes samamoodi leinasid.

Suurem osa reisist möödus mingis uduhämus, aga viimasel päeval istusime hommikusöögi ajal koos mitme tema toakaaslasega, nende hulgas Jeff Kingiga, kellel oli aastate eest diagnoositud hulgiskleroos. Olime Dave'iga palju kordi Jeffi haigusest rääkinud. Sel hommikul aga taipasin, et Jeffiga polnud ma tegelikult sellest kunagi rääkinud.

Tere, elephant.

„Jeff,“ ütlesin ma, „kuidas sul läheb? Ma mõtlen tõsiselt, kuidas sul läheb? Kuidas sa tunned ennast? Kas on hirm?“

Jeffi pilgus oli üllatus ja ta oli mitu pikka viivu vait. Siis ütles, silmis pisarad: „Aitäh. Tänan, et sa küsisid.“ Ja siis ta rääkis. Ta rääkis oma diagnoosist ja sellest, et tal on kahju, et ta pidi meditsiiniseadusest loobuma. Et lastele mõjub tema halvenenud seisund raskelt. Et ta muretsseb tuleviku pärast. See oli talle tohutu vabanemine, et ta tol hommikul lauas istudes sai minu ja teistega sellest rääkida. Kui hommikusöök lõppes, kallistas ta mind kõvasti.

Esimistel nädalatel pärast Dave'i surma ehmatas mind, et sõpradega kokku saades ei tundnud nad huvi minu käekäigu vastu. Esimesel korral arvasin, et tegemist on sedasorti sõbraga, kes midagi ei küsi.³¹ Meil kõigil on mõni seesugune tuttav, keda blogipidaja Tim Urban kirjeldab nii: „Te lahkute töölt. Te armute. Te tabate oma uue armastatu truudusemurdmiselt ja äärmuslikus kirehoos tapate mõlemad. Ja see kõik ei loe, sest küsimusi mitte esitava sõbraga pole sellest kõigest vähimatki juttu, kuna tema ei küsi mitte kunagi ega ialgi,

kuidas teil läheb.“ Mõnikord on need sõbrad endasse sulgunud. Mõnikord nad lihtsalt häbenevad vestlusi isiklikel teemadel.

Mina ei saanud aru, miks sõbrad ei küsi, kuidas mul läheb. Tundsin, nagu oleksin nähtamatu – ma olen nende silme ees, aga nemad ei näe mind. Kui kellelgi on käsi või jalg kipsis, küsime otsekohe: „Mis sul juhtus?“ Kui keegi vigastab kederluu, küsitakse, kuidas see juhtus. Kui sul aga puruneb kildudeks terve elu, ei küsi keegi midagi.

Seda teemat välditi pidevalt. Olin õhtusöögil hea sõbranna pool ning terve selle aja lobisesid nad mehega tühjast-tähjast. Kuulasin hämmeldunult ja hoidsin oma mõtted endale. *Sul on õigus, Warriors teeb neile iga kell pähe! Ja kas sa tead, kelle lemmikmeeskond see oli. Dave'i.* Sain sõpradelt e-kirju kutsetega lennata teise linna nende üritustele esinema, ilma et keegi mõelnuks, et äkki mul on praegu raske seda reisi ette võtta. *Ainult üks õõ kodunt ära olla, on ju? Jah, ma vaatan, kas Dave'il oleks võimalik ellu ärgata ja lapsed magama panna.* Koduümbruse parkides sattusin kokku sõbrannadega, kes hakkasid rääkima ilmast. *Jaa! Ilm on olnud imelik kogu selle vihma ja surmaga.*

Alles sellel hommikusöögil koos Jeffiga mõistsin, et puhuti olen ka ise see sõber, kes väldib valusaid kõnelusi. Ma polnud talt tervise kohta küsinud mitte sellepärast, et see mulle poleks korda läinud, vaid sellepärast, et ei tahtnud teda ebamugavasse olukorda panna. Dave'i kaotus õpetas mulle, et see on naeruväärne. Minul oli raske Jeffiga rääkida sellest, et tal on hulgiskleroos. Temal püsis oma haigus meeles iga päev ja iga minut.

Ka inimesed, kes on läbi teinud kõige hullemaid kannatusi, tahavad tihtipeale sellest rääkida. Merle Saferstein on üks mu ema lähimaid sõbrannasid ja endine Lõuna-Floridas asuva holokausti dokumentatsiooni- ja infokeskuse haridusjuht. Ta on töötanud üle viiesaja holokaustis ellujäänud inimesega ja mäletab ainult üht, kes ei soovinud endast rääkida. „Minu kogemus ütleb, et ellujäänud

tahavad võimalust õpetada ega nõustu enda kõrvalelukkamisega selle pärast, et nad on läbi elanud kujuteldamatuid asju,“ rääkis Merle. Ja ikkagi hoiduvad inimesed küsimusi esitamast, kartes oma torkimisega traumat taas üles kaevata. Et julgustada rääkima, korraldas Merle programme, kus holokaustis ellujäänud kohtusid keskkooliõpilaste ja tudengitega. Ta märgib, et kui anda õpilastele võimalus, tuleb küsimusi laviinina. „Kuulsin, kuidas nad uurisid: „Mida te koonduslaagris sõite? Kas usute endiselt jumalat?“ Noored tujukud küsivad tihti: „Kas teil ments oli? Mis te siis tegite?“ Need ei olnud isiklikku ellu tungivad küsimused. Need küsimused puudutasid inimsust,“ ütles Merle.

Tunnetest hoidumine pole sama mis tunnete kaitsmine. Merle meenutas, et koos oma noore nõoga olid nad külastanud eakat abielupaari, kelle seinal rippusid kahe lapse savisse vajutatud käejäljendid. Abielupaar rääkis ainult ühest tütrest. Merle noorele nõole oli soovitatud mitte teha juttu vanapaari surnud tütrest, kuna see teeks nad kurvameelseks. Merle polnud sellest hoiatusest teadlik ja küsis teiste käejäljendite kohta. Nõbu ehmatas kangeks, aga abielupaar rääkis oma tütrest hellalt ja kaua. „Nad tahtsid, et tütart peetaks mees,“ ütles Merle.

Lapseevanemad, keda on tabanud hirmsaim kaotus, mida võib kujutleda, tunnevad tihti sedasama. Kirjanik Mitch Carmody ütles, kui ta üheksa-aastane poeg Kelly ajukasvajasse suri: „Meie poeg sureb teist korda siis, kui keegi ei ütle tema nime.“³² Just sellepärast soovitab Ameerika Ühendriikide üks suurimaid leinaga tegelevaid organisatsioone Compassionate Friends peredel rääkida oma kaotatud lastest avameelselt ja tihti.

Ebamugavate teemade vältimine on nii tavaline, et sellel on isegi oma nimi. Aastakümneid tagasi mõtlesid psühholoogid välja mõiste „kuss-efekt“, kirjeldamaks olukorda, kus välditakse halbade asjadest

rääkimist.³³ Arst ei räägi patsiendile, et prognoos on kehv.³⁴ Juht viivitab liiga kaua teatega, et inimene vallandatakse. Minu kolleeg, mitmekultuurilisuse suuna juht Facebookis, Maxine Williams ütles, et tema meelest on paljud inimesed rassiküsimustes kuss-efekti võimuses. „Isegi kui relvastamata mustanahaline inimene politseinikule juhiluba näidates pelga käe väljasirutamise eest maha lastakse, ei lausu valged, kes seda uudistest näevad ja elavad samas kogukonnas ning istuvad tööl meie kõrvallaua taga, tihti selle peale midagi,“ rääkis Maxine. „Rassismi nagu ka kaotuse ohvri jaoks on vaikus halvava mõjuga. Kui meil on valus, siis tahame me olla kidlad kahes asjas: et me pole sellepärast veel hullud ja et meil on olemas toetus. Käitudes, justkui poleks inimestega, kes näevad välja nagu meie ise, juhtunud midagi olulist, jätame end sellest kõigest ilma.“

Vaikimisega me sageli isoleerime perekonna, sõbrad ja kolleegid. Isegi tavalistes oludes võib olla ebamugav oma mõtetega üksi olla. Ühes eksperimentis lasi veerand naistest ja kaks kolmandikku meest anda endale pigem valusaid elektrilööke kui istuda 15 minutit üksinduses.³⁵ Vaikus võib kannatusi tugevdada. Minul hakkas sellest ainult parem, kui sain kitsas pereringis ja sõprade hulgas Dave'ist rääkida. Mõne teise sõbra ja töökaaslase seltsis oli mul kerge avaneda; psühholoogid nimetavad neid inimesi otsesõnu „avajateks“.³⁶ Erinevalt noist sõpradest, kes midagi ei küsi, esitavad avajad rohkesti küsimusi ja kuulavad vastuseid, hinnanguid andmata. Neile meeldib teisi tundma õppida ja olla nendega ühenduses. Kriiside ajal võib avajatest olla suur abi, eriti nendele, kes on tavaliselt kinnised.

Ma poleks kunagi arvanud, et mul võib olla raske teistele oma asjadest rääkida. Lähemate sõprade seltsis olen alati mina see, kes tahab kõigest rääkida. *Kas see mees meeldib sulle? Suudleb ta hästi?* (Mitte alati just selles järjekorras.) Töö juures küsin ma pidevalt tagasisidet – kuni selleni välja, et saan tagasisidet, et ma küsin liiga

palju tagasisidet. Oma leinas aga ei tahtnud ma teisi oma probleemi-
dega koormata ning ei suutnud Dave'i jutuks võtta, kui lausa peale
ei käidud.

Alati ei ole avajad meie parimad sõbrad. Inimesed, keda ennast on
tabanud õnnetus, väljendavad kannataja vastu enamasti suuremat kaas-
tunnet.³⁷ Kirjanik Anna Quindlen täheldab, et leinast räägivad oma-
vahel need, kes mõistavad, et kummalgi haigutab sügavamas hinge-
põhjas samasugune tühjusekuristik.³⁸ Sõjaveteranid, vägistamisohvrid
ja lapsevanemad, kellel on laps surnud, tunnistavad kõik, et suurimat
toetust saavad nad tavaliselt neilt, kellel on olnud samasuguseid kao-
tusi.³⁹ Merle rääkis, et kui holokausti ohvrid saabusid Ameerika
Ühendriikidesse, tundsid nad end väga isoleerituna ja sestap hakkasid
üksteisega sidemeid looma. Nii tekkisidki ellujäänute klubid. Ainsad,
kes neid tõeliselt mõistsid, olid inimesed, kes olid sellesama läbi teinud.

Kogesin, et see vastab tõele. Colin Summers, Los Angeleses elav
sõber, tuli Dave'i matustel minu juurde. „Tunnen kaasa“ asemel tuli
ta huulilt esimese asjana lause: „Mu isa suri, kui ma olin neljane.“
„Väga tore,“ purtsatasin vastuseks. Ja lisasin ruttu: „Tähendab, mui-
dugi mitte *tore*. Tahtsin öelda, et oled sellest hästi üle saanud ja see
annab mulle lootust, et ka minu lapsed saavad üle.“ Mul oli piinlik,
tema aga kallistas mind ja ütles: „Sain aru küll, mida sa mõtlesid, ja
usu mind, su lapsed on tugevamad, kui sa arvad.“ See polnud just
mu sujuvamaid suhtlusi, aga see oli üks ainsaid hetki sel kohutaval
päeval, kui mu enestunne kübeke paranes.

Minust oli saanud liige klubis, kuhu keegi ei taha kuuluda –
klubis, mille olemasolust mul enne sellesse vastu tahtmist astumist
aimugi polnud. Üheksa päeva pärast Dave'i surma läksin vaatama
tütre jalgpallivõistlust ning märkasin tühjast istmest järgmisel istu-
mas tütre sõbra seitsmekümneaastast vanaema Jo Shepherdit. Mitu-
kümmed aastat tagasi, kui Jo mees suri, tuli ka temal jääda üksi

kahte väikest last kasvatama ja ma tundsin instinktiivselt, et see iste on minu jaoks. Ma võtsin istet ja enne, kui olime jõudnud teineteisega kümme sõna vahetada, tajusin ma täielikku mõistmist. Ühel Facebooki äripartnerite hommikusöögil rääkis mulle keegi klient, keda ma varem ei tundnud, et ta oli äsja kaotanud venna. Lõpuks konutasime üheskoos nurgas ja töinasime mõlemad nutta.

Paljud inimesed, kellel endal polnud kaotusi olnud, sealhulgas isegi mõni väga lähedane sõber, ei osanud mulle ja lastele midagi öelda. Nende ebamugavustunne oli lausa tajutav, eriti kontrastina varasemale lähedale suhtlemisele. Kuna elevanti toas ei tehtud märkama, hakkas ta tegema sigadusi ja mu suhteid puruks trampima. Kui sõbrad ei küsi mu käekäigu järele, kas see tähendab siis, et neil on sellest ükskõik? Kas nad ei näe suuri poriseid jalajälgi ja sõnnikuhunnikuid?

Adam oli kindel, et inimesed tahavad sellest rääkida, aga nad ei oska. Mina nii kindel ei olnud. Sõbrad küsisid: „Kuidas läheb?“, aga mina võtsin seda rohkem tavalise tervitusena, mitte siira küsimusena. Tahtsin neile karjuda: „Äsja suri mu mees, mis te ise arvate, kuidas mul läheb?“ Ma ei teadnud, mida viisakusvormelitele vastata. *Muide, kuidas teile näidend meeldis, proua Lincoln?*

Terves maailmas eksisteerib kultuuriline surve varjata negatiivseid emotsioone. Hiinas ja Jaapanis on ideaalne emotsionaalne seisund rahu ja tasakaalukus.⁴⁰ Ühendriikides armastame me erutust (OMG!) ja entusiasmi (LOL!). Psühholoog David Caruso märgib: „Ameerika kultuur nõuab, et vastus küsimusele „Kuidas läheb?“ poleks lihtsalt „Hästi“ ... Meil peab minema „oivaliselt.““ Caruso lisab: „Järelejätmatu tung sunnib maskeerima oma tõeliste tunnete avaldumist. Tunnistada, et teil on raske aeg, on peaaegu et kohatu.“⁴¹

Anna Quindlen sõnastab poeetilisemalt. „Lein on maailmas sosin ja sisemuses lärm,“ kirjutab ta. „Leinast räägitakse vähem kui seksist, vähem kui usust, isegi vähem kui leina uksehoidjast – surmast – ja

ignoreeritakse seda avalikult, välja arvatud matustel nood hetked, mis liigagi ruttu mööduvad.⁴²

Elevant järgnes mulle ka tööle. Olen alati kolleegidega olnud sõbralik, eriti Facebookis, kus meie firma missioon on muuta maailm avatumaks ja ühendatumaks. See peegeldub meie firmakultuuris: istutakse avatud töölaudade taga, kus igaüks võib igaühe juurde rääkima tulla. Vesteldakse, sealhulgas isiklikel teemadel, tihti ja avalikult.

Algul tekitas tagasi tööle tulek pisut tunde, et kõik on tavapärane. Siis avastasin ruttu, et kõik pole nii nagu tavaliselt. Olin kogu aeg inimestele soovitanud, et nad võtaksid „kogu oma mina“ tööle kaasa, nüüd aga tundis minu enda „kogu mina“ end kohutavalt kurvana. Kui juba sõpradega oli Dave'ist raske rääkida, siis tööl näis see veelgi kohatumana. Nii ma ei rääkinudki. Ja nemad ka ei rääkinud. Suurem osa minu suhtlemist tundus jahe, reserveeritud, formaalne. Facebooki hoonetes ringi liikudes hakkasin end tundma mingi vaimuna, mingil kombel hirmutava ja samal ajal nähtamatuna. Hetkil, mil ma enam välja ei kannatanud, läksin rettu Marki juurde tema konverentsiruumi. Rääkisin talle oma kartusest, et mu isiklik side töökaaslastega muutub märkamatuks. Ta mõistis mu hirmu, aga kinnitas, et ma tõlgendan töökaaslaste reaktsioone valesti. Ta ütles, et minuga tahetakse endiselt lähedane olla, aga inimesed lihtsalt ei tea, mida öelda.

Rohke igapäevane distantseeritud suhtlemine muutis mu kaotusega seonduva sügava üksilduse veelgi raskemaks ning mu enesetunne läks aina halvemaks ja halvemaks. Tuli mõte, et hakkaks õige ringi käima, kaasas pehme mänguelevant, aga kahtlesin, kas kõik saavad vihjest aru. Teadsin, et inimesed käituvad, nagu oskavad; need, kes midagi ei öelnud, hoidusid mulle veel rohkem haiget tegemast, ja need, kes ütlesid valesid sõnu, püüdsid mind tegelikult lohutada. Paljudes neis üritamistes tundsin ära iseenda – nad käitusid just nii, nagu minagi oleksin teisel pool olles käitunud. Kui sõpradel oli

mure, üritasin parimate kavatsustega nende hirmude vähendamiseks süstida neisse optimismi ja neid julgustada. *Jaa, mingi hall loom on küll toas, aga elevant see ei ole – tundub rohkem hiire moodi.* Nüüd mõistan, et see oli kõigest minu oma soovmõtlemine, mis võis jätta inimestele mulje, et neid mõistetakse veelgi vähem.

Juudi traditsioonis kestab leinaaeg pärast abikaasa surma kolmkümmend päeva. Kuu hakkas täis saama, kui mul tuli mõte väljendada oma tundmusi Facebookis. Valasin oma emotsioonid ühte postitusse välja ⁴³, aga ma ei kavatsenud seda jagada – see oli liiga isiklik, liiga toores, liiga paljastav. Lõpuks otsustasin, et ega sellest midagi halvemaks ei lähe, võib-olla läheb isegi pisut paremaks. Järgmisel varahommikul, enne kui jõudsin meelt muuta, vajutasin nupule „postita“.

Mu sõnum algas sellega, et kirjeldasin tühjust ja seda, kui kergesti see võimust võtab. Ütlesin, et mõistan esimest korda elus palvet „Ära lase mul veel elavana surra“. Õlekõrre järele haarates kirjutasin, et tahaksin väga, et tühjus asenduks tähendusega. Täna sin peret ja sõpru, kes mind noist üle mõistuse käivaist esimestest nädalatest olid läbi aidanud. Siis sain hakkama sellega, mis sõprade ja kolleegidega vastakuti olles nii raskeks osutus: seletasin, kuidas argine tervitus „Kuidas läheb?“ haiget teeb, kuna see ei tunnista, et juhtunud on midagi, mis ei mahu argisesse. Juhtisin tähelepanu, et kui küsitaks selle asemel: „Kuidas sa end täna tunned?“, näitaks see mõistmist, et minule on iga päev raske vaev.

Minu postituse mõju oli silmapilkne. Sõbrad, naabrid ja töökaaslased hakkasid rääkima elevandist. Tulid e-kirjad selliste sõnumitega: „Ma tean, et sul on väga raske. Mõtlen sinu ja laste peale kogu aeg.“

Võõrastelt üle kogu maailma saabuvad vastused tekitasid tunde, et ma pole nõnda isoleeritud. Keegi vastne ema kirjutas haigla vastsündinute intensiivravi palatist, et kaotas ühe vastsündinud kaksikutest ning püüab leida jõudu, et tagada ellujäänud kaksikule imetore elu.

Üks noor mees jagas päev enne kolmandat pulma-aastapäeva oma pulmapilti. Tema surnud naine oli muutnud tema maailma ning mees lubas, et tahab oma elualal, kus mehed domineerivad, oma naise mälestuseks aidata naistel edu saavutada. Võõrad lohutasid üks-teist. Oma vastsündinud kaksiku kaotanud ema trööstis naine, kes oli läbi elanud sama asja. Noorele leseks jäänud mehele kirjutasid kümned inimesed meelekindlust sisendavaid sõnumeid. Ja paljudel juhtudel ütlesid sõbrad sõpradele, et nad ei teadnud sõpra tabanud kaotusest, ning pakkusid toetust. Mõni tundis kaasa, teised rääkisid oma isiklikke lugusid, kuid sõnum oli ilmselge: kuigi väga paljud olid, nagu üks mees väljendus, jäänud ilma variandist A, ei olnud me üksi.

Mitte igaühel pole mugav avalikult isiklikust tragöödiast rääkida. Igaüks otsustab ise, millal, kus ja kas ta oma tundeid väljendab. Leidub aga veenvaid tõendeid, et traumaatilistest sündmustest rääkimine võib vaimsele ja kehalisele tervisele soodsalt mõjuda.⁴⁴ Sõbra või pereliikmega rääkides saab inimene sageli oma tunnetest paremini aru ja tal tekib tunne, et teda mõistetakse.

Üks pärast minu postitust toimunud tervitatav muutus oli see, et hakati küsima: „Kuidas sa end *täna* tunnend?“, millest sai empaa-tia väljendamise lühivorm. See küsimine aitas mul samuti jõuda ära-tundmisele, et mu kõikehaarav lein ei pruugi olla jääv. Adam juhtis mu tähelepanu sellele, et repliigile „Kuidas läheb?“ vastasin ma sageli: „Hästi!“, mispeale inimesed ei söanda rohkem pärida. Ta ütles, et kui ma tahan, et teised minuga avatumad oleksid, siis pean ise nendega avatum olema. Hakkasin vastama siiramalt. „Täna pole suurem asi, aga on hea, et ma võin sulle seda ausalt tunnistada.“ Sain aru, et isegi väikeste asjade kaudu on võimalik inimestele teatada, et ma vajan abi; kui mind tervituseks kallistati ja kui ma pisut kõvemini vastu kallistasin, mõisteti, et mul on kehvasti.

Paari küsimusi mitte esitava sõbra puhul otsustasin toimida otsekoheselt. Kogusin julgust ja ütlesin neile, tavaliselt läbi pisarate, et kui nad midagi ei küsi, siis ma tunnen mõnikord, nagu ma ei läheks neile korda. Olin tänulik, et nad kõik reageerisid abivalmilt, ja nad ütlesid, et on tore, et ma sellest rääkisin, ning nad hakkasid rohkem küsimusi esitama. Nii nagu mul oli olnud Dave'i ülikooliaegse toakaaslase Jeffiga, nii oli neil küsimusega „Kuidas läheb?“ olnud siiras soov lähemaks kontaktiks, aga et ma polnud andnud tõest vastust, oli neil olnud ebamugav pinnima hakata.

Lõpuks sain ma aru, et kuna elevant käib kaasas minuga, siis peaksin esimesena tema olemasolu tunnistama. Oma lähimatele kolleegidele tööl ütlesin, et nad võivad esitada mulle küsimusi – ükskõik milliseid – ja samuti võivad nad rääkida ka oma tunnetest. Üks kolleeg ütles, et minu juuresolekul on ta nagu halvatud ja muretseb, et äkki ütleb midagi valesti. Teine tunnistab, et on tihti minu majast mööda sõitnud, aga pole tihanud tulla uksele koputama. Kui ütlesin talle, et ma tahan temaga rääkida, helistas ta lõpuks uksekella ja tuli sisse. Mul oli tema tuleku üle hea meel ... ja mitte ainult sellepärast, et ta kohvi tõi.

Juhtus ka, et tahtsin avameelseid vestlusi vältida: poja ja tütre juuresolekul; vahetult enne koosolekut. Kõige paremini toimis minu puhul see, kui mulle öeldi: „Ma olen alati olemas, kui sa rääkida tahad. Näiteks praegu. Või hiljem. Või keset ööd. Peasi, et sellest abi oleks.“ Selmet teha oletusi, kas tahetakse rääkida või ei, on kõige parem ise välja pakkuda ja vaadata, kas see võetakse vastu.

Surm pole ainuke õnnetus, mis elevandi kohale kutsub. Kõik, mis meile kaotuse võimalikkust meenutab, võib meilt sõnad võtta. Rahalised raskused. Lahutus. Töötus. Vägistamine. Sõltuvus. Vangistus. Haigus. Adam jutustas, et kümme aastat tagasi, päev enne seda, kui ta koos oma naise, Allisoniga pidi Inglismaale ülikooli tööle